

Protokół Nr 1/2017

**z posiedzenia plenarnego Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Białymstoku,
które odbyło się w dniu 22 marca 2017 roku
w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w Białymstoku.**

W posiedzeniu udział wzięli:

Przedstawiciele strony rządowej:

1. Bohdan Paszkowski – Wojewoda Podlaski;
2. Ewa Welc – Dyrektor Wydziału Infrastruktury Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego;
3. Andrzej Kozłowski – Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego;

Przedstawiciele strony samorządowej:

4. Jerzy Leszczyński – Marszałek Województwa Podlaskiego;

Przedstawiciele strony pracowników:

5. Józef Mozolewski – Przewodniczący Zarządu Regionu Podlaskiego NSZZ „Solidarność”;
6. Eugeniusz Formejster – Wiceprzewodniczący Zarządu Regionu Podlaskiego NSZZ „Solidarność”;
7. Eugeniusz Stepańczuk – Wiceprzewodniczący Zarządu Regionu Podlaskiego NSZZ „Solidarność”;
8. Ireneusz Wiśniewski – Przewodniczący Rady OPZZ Województwa Podlaskiego;
9. Michał Karpowicz – Wiceprzewodniczący Rady OPZZ Województwa Podlaskiego;
10. Józef Krupa – Wiceprzewodniczący Rady OPZZ Województwa Podlaskiego;
11. Jarosław Niczewski – Wiceprzewodniczący Rady OPZZ Województwa Podlaskiego;
12. Eugeniusz Muszyc – Przewodniczący Zarządu Wojewódzkiego FZZ Woj. Podlaskiego;
13. Agnieszka Olchin – Wiceprzewodnicząca Zarządu Wojewódzkiego FZZ Woj. Podlaskiego;
14. Jerzy Kuryś – Wiceprzewodniczący Zarządu Wojewódzkiego FZZ Woj. Podlaskiego;
15. Piotr Bazyluk – Wiceprzewodniczący Zarządu Wojewódzkiego FZZ Woj. Podlaskiego;

Przedstawiciele strony pracodawców:

16. Wojciech Winogrodzki – Wiceprezes Zarządu Podlaskiego Związku Pracodawców;
17. Andrzej Aleksander Kozakiewicz – Podlaski Związek Pracodawców;
18. Krzysztof Kosmowski – Podlaski Związek Pracodawców;
19. Waldemar Pędziński – Pracodawcy RP;;

20. Józef Jacek Hordejuk – Dyrektor Izby Rzemieślniczej i Przedsiębiorczości, Związek Rzemiosła Polskiego;
21. Krzysztof Żukowski- Wiceprezes Zarządu Business Centre Club Kanclerz Loży Białostockiej;
22. Roman Dubowski- Loża Białostocka Business Centre Club;
23. Andrzej Niezgoda – Loża Białostocka Business Centre Club;

Zaproszeni goście:

24. Henryka Bochniarz- Przewodnicząca Rady Dialogu Społecznego;
25. Małgorzata Lublińska- Departament Strategii Rozwoju, Ministerstwo Rozwoju;
26. Jacek Męcina- Przewodniczący Zespołu problemowego ds. Prawa Pracy RDS;
27. Cecylia Sadowska Snarska- Prezes Instytutu Rynku Pracy i Edukacji, KNoPiPS PAN;
28. Mirosław Leśniewski- Dyrektor Izby Przemysłowo- Handlowej w Białymstoku;
29. Lech Pilecki- Konsul Honorowy Mołdawii w Białymstoku;
30. Stanisław Łuniewski- Konsul Honorowy Bośni i Hercegowiny;
31. Jarosław Stypułkowski- Prezes Zrzeszenia Kupców Producentów i Usługodawców;
32. Bogdan Sadowski- Przewodniczący Izby Przemysłowo- Gospodarczej w Suwałkach;
33. Małgorzata Zdrodowska- Wiceprzewodnicząca Komisji Rewizyjnej Zrzeszenia Międzynarodowych Przewoźników Drogowych w Polsce;
34. Małgorzata Kulesza- SM MLEKOVITA;
35. Barbara Laskowska- Podlaska Izba Rolnicza;
36. Bożena Zwolińska- Urząd Miasta Bielsk Podlaski;
37. Urszula Arter- UMWP w Białymstoku;
38. Agnieszka Tyszkiewicz- Wrota Podlasia. Pl

Posiedzeniu, którego projekt porządku obrad poniżej przewodniczył Pan dr Waldemar Pędziński - Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Białymstoku.

1. Otwarcie posiedzenia i powitanie gości;
2. Przyjęcie porządku obrad;
3. Zatwierdzenie projektów protokołów Nr 4/2016 i Nr 5/2016;
  - Załącznik Nr 1- Projekt Protokołu Nr 4/2016
  - Załącznik Nr 2- Projekt Protokołu Nr 5/2016
4. Wystąpienie dr Henryki Bochniarz Przewodniczącej Rady Dialogu Społecznego;

5. Rozwój gospodarczy województwa podlaskiego- szanse i zagrożenia:
  - a) Stan realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego- Marszałek Jerzy Leszczyński;
  - b) Eksport województwa podlaskiego w kontekście gospodarczym- dr Wojciech Winogrodzki;
  - c) Podlaski rynek pracy w aspekcie demograficznym- szanse i zagrożenia- dr Cecylia Sadowska Snarska- Prezes Instytutu Rynku Pracy i Edukacji, KNoPiPS PAN;
  - d) Miejsce Województwa Podlaskiego w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju- Małgorzata Lublińska- przedstawiciel Departamentu Strategii Rozwoju w Ministerstwie Rozwoju;
  - e) Dyskusja;
6. Wolne wnioski;
7. Zamknięcie plenarnego posiedzenia.

Ad. 1

Przewodniczący WRDS w Białymstoku- Pan Waldemar Pędziński otworzył posiedzenie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Białymstoku.

Na wstępie Przewodniczący przywitał gości przybyłych na posiedzenie plenarne WRDS w Białymstoku.

Ad. 2

Przewodniczący WRDS Pan Waldemar Pędziński zapoznał Członków WRDS w Białymstoku z planowanym porządkiem obrad. Członkowie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Białymstoku jednogłośnie przyjęli porządek posiedzenia.

Ad. 3

Pan Waldemar Pędziński- Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Białymstoku przeszedł do przyjęcia Protokołu nr 4 z posiedzenia WRDS w Białymstoku z dnia 6 grudnia 2016 r. i Protokołu Nr 5 z posiedzenia WRDS z dnia 29 grudnia 2016 roku.

Członkowie przyjęli oba protokoły.

Ad. 4

Przewodniczący WRDS w Białymstoku Pan Waldemar Pędziński poprosił o zabranie głosu Panią dr Henrykę Bochniarz Przewodniczącą Rady Dialogu Społecznego.

Pani Przewodnicząca w swoim wystąpieniu przypomniała, że Rada Dialogu Społecznego powstała na bazie Komisji Trójstronnej i ma nadzieję że wyciągając wnioski z działania tej Komisji, uda się tak prowadzić działania żeby dialog był autentyczny i skuteczny i żeby nie trzeba było podejmować takich kroków jakie podjęły związki zawodowe opuszczając Komisję Trójstronną, mówiąc że nie ma ona żadnego znaczenia. Pani Przewodnicząca jeździ teraz na plenarne posiedzenia poszczególnych Wojewódzkich Radach, bo to jest bardzo istotna część działalności. W Radzie jest przekonanie o tym, żeby maksymalnie decentralizować działalność, aby kompetencje wojewódzkich rad były jak największe, bo to przecież w regionach dzieje się wiele rzeczy, a w Warszawie nie ma pomysłu jak je rozwiązać. Pani Przewodnicząca wymieniła trzy problemy związane z wojewódzkimi radami.

Po pierwsze afiliacja związana z ich usytuowaniem, po drugie finansowanie wojewódzkich rad. Pani Przewodnicząca Henryka Bochniarz była już w 12 wojewódzkich radach i we wszystkich jest poparcie aby zostały one przy Marszałku. Ustawa dotycząca Rady Dialogu Społecznego została przygotowana przez partnerów społecznych, prof. Męcina jako ówczesny wiceminister ją nadzorował. Starano się żeby była dobrze przygotowana. Głównym powodem afiliacji było finansowanie. Są rady z budżetem w wysokości 5 tys. zł. rocznie i są z budżetem 150 tys. rocznie. Rada oczekuje, aby to było uregulowane w ustawie. W kwietniu odbędzie się w Krakowie posiedzenie Konwentu Marszałków i Pani Przewodnicząca chce na nim przedstawić konkretne zapisy w jaki sposób ten budżet ma być uwzględniony jako zadania zlecone Marszałku. Większość Marszałków również chce formalnego rozwiązania, żeby budżet dla wszystkich rad był taki sam. Obserwując wojewódzkie rady widzi się że ich aktywność i skuteczność nie jest zależna od ilości mieszkańców, od poziomu gospodarczego ale od ludzi którzy są gotowi poświęcić swój czas, wiedzę i doświadczenie na budowanie dialogu i dlatego powinny być takie same budżety dla każdego województwa, a po pewnym czasie zobaczymy jak te rady będą funkcjonowały. Trzecia rzecz, oprócz afiliacji i finansowania dotyczy kompetencji wojewódzkich rad. Wszystkie wojewódzkie rady przedstawiły Panu Zbigniewowi Żurkowi swoje propozycje dotyczące nowelizacji ustawy. Są dwie szkoły. Jedna mówi że wojewódzkie rady powinny się koncentrować na tym co dotyczy regionu, a więc na dokumentach dotyczących rozwoju gospodarczego województwa, na kwestiach najistotniejszych dotyczących problemów województwa, ale są i takie

rad, które uważają że ich wiedza i doświadczenie i to co mogą wnieść do projektów legislacyjnych, które są przedstawiane przez rząd lub parlament jest taka, że powinni mieć możliwość wpływu na projekty. Pani Przewodnicząca uważa, że tam gdzie jest potencjał i chęć to powinno tak być, że korzysta się z wypracowanych dokumentów. Rada Krajowa korzystała już z wypracowanych dokumentów przez wojewódzkie rady np. dotyczących ochrony zdrowia i szkolnictwa zawodowego.

W Radzi będą także starali się wykorzystywać nowoczesne metody komunikacji elektronicznej dotyczącej kontaktów wojewódzkich rad z radą krajową ale również kontaktów między wojewódzkimi radami właśnie pod kątem korzystania z wypracowanych doświadczeń.

To są najważniejsze kwestie dotyczące wojewódzkich rad dialogu społecznego i tu Pani Przewodnicząca poprosiła o odniesienie się do nich i przestawienie swego zdania.

Następnie Pani Przewodnicząca przeszła do przedstawienia doświadczeń z funkcjonowania Rady w Warszawie, i po pierwsze zauważyła, że rotacyjność kadencyjności nie jest formalna. Fakt, że wszyscy po kolei będą kierować Radą zwiększy odpowiedzialność poszczególnych partnerów. Nie zna instytucji dialogu w kraju europejskim tak prowadzonej i ciekawa jest czy będą w stanie to wykorzystać. Problem polega na tym, że biuro Rady dysponuje małymi funduszami, a więc skuteczność i efektywność będzie zależała od możliwości poszczególnych organizacji wchodzących w skład Rady. Jest pytanie jak to się przełoży na funkcjonowanie Rad.

Starają się aby rozwiązać kwestie proceduralne, zakładają „Biała Księgę” w której będą zapisywane ważne kwestie dotyczące uprawnień Rady, Prezydium, co jest zgodne z ustawą a co nie, co powinno być zmienione i Pani Przewodnicząca zasugerowała żeby też założyć taką księgę w wojewódzkiej radzie..

Pani Przewodnicząca uważa, że rada dialogu powinna być instytucją która może proponować pewne rozwiązania a nie recenzować tylko to, co rząd przekaże i podjęli już w Radzie taką próbę dotyczącą reformowania ochrony zdrowia. We wrześniu będzie spotkanie dotyczące szkolnictwa zawodowego, w którym weźmie udział Pani Premier Beata Szydło i Pani Min. Zalewska. W poszczególnych organizacjach jest sporo wiedzy i jest to gorący temat w województwach i jeśli posiadamy ekspertyzy dotyczące tego tematu to możemy je przekazać Panu Grzegorzowi Baczewskiemu - sekretarzowi Rady, ponieważ powstaje zespół ekspertów ds. reformy szkolnictwa zawodowego.

Tematów jest wiele, sama Pani Przewodnicząca ma wiele wątpliwości, czy uda się uciec od formalnej formuły dialogu, czy są w stanie coś zaoferować. Są takie rady wojewódzkie, które wyglądają jak akademie pierwszomajowe, ale i są takie w których jest prawdziwa debata. Wszystko zależy od ludzi.

Na pewno trzeba zrobić promocję Rady i Wojewódzkich Rad, bo np. Pan Premier M. Morawiecki jeździł po Polsce konsultując Strategię na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a z Radą Dialogu tego dokumentu nie konsultował. Teraz w Radzie powstał zespół, na którym będą dyskutowali o Strategii zwłaszcza o „Konstytucji dla biznesu”, a także nad instytucjami, które Pan Premier chciał powołać. Natomiast nie ma zgody wśród partnerów, szczególnie chodzi tu o Komisję Wspólną Rządu i Przedsiębiorców oraz Rzecznika Przedsiębiorców.

Trzeba wśród partnerów przeprowadzić akcję edukacyjną dotyczącą Rady Dialogu. Są przygotowywane broszury, które również jako rady wojewódzkie otrzymamy, Dziękując za uwagę Pani Przewodnicząca zaprosiła wszystkich do dialogu.

Następnie głos zabrał Pan Przewodniczący Waldemar Pędziński mówiąc, że po dyskusjach wśród kolegów, czy lepiej będzie przy Marszałku czy przy Wojewodzie, konsensus jest taki: dobrze jest u Pana Marszałka ale trzeba więcej pieniędzy.

Ad.5

Następnie Pan Przewodniczący przeszedł do realizacji punktu 5- Szanse i zagrożenia w rozwoju gospodarczym naszego województwa w realizacji Strategii Rozwoju i głos oddał Panu Marszałkowi Województwa Podlaskiego.

Pan Marszałek Jerzy Leszczyński przywitał wszystkich zebranych gości w Urzędzie Marszałkowskim. Wyraził swoje zadowolenie z faktu, iż współpraca wszystkich stron wchodzących w skład WRDS układa się w sposób bardzo dobry. Podziękował, że Rada zechciała poruszyć na posiedzeniu plenarnym temat poświęcony rozwojowi województwa podlaskiego. Marszałek powiedział, iż Strategia Województwa przygotowywana była w 2013 r. od tego momentu realia nieco się zmieniły, aczkolwiek ogólne założenia strategii nadal pozostają aktualne. Strategia Województwa Podlaskiego zakłada, że podlaskie ma być zielone, dostępne, otwarte i przedsiębiorcze. Położenie województwa uwarunkowane jest naturą. Lokalizacja w pobliżu terenów Natury 2000 jest naszym atutem, ale także ogranicza to niektóre inwestycje w regionie. Marszałek Województwa Podlaskiego poinformował, iż doskonale funkcjonuje u nas sektor rolno-spożywczy, przemysł metalowy, maszynowy, sektor medyczny oraz przemysł przyjazny środowisku, przetwórstwo drewna i to co związane z odnawialnymi źródłami energii. Pracujemy nad tym, aby promować wysokiej jakości żywność oraz produkty regionalne. Mamy również bardzo wysoki udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych w wytwarzanej energii elektrycznej ogółem. Podstawowym źródłem gospodarczym dochodu jest rolnictwo, przede wszystkim produkcja mleka. Firmy związane z branżą mleczarską bardzo dobrze się rozwijają.

Położenie geograficzne sprzyja realizacji założeń otwartości. Jesteśmy naturalną bramą na wschód (szeroko rozumiani sąsiedzi i partnerzy: Białoruś, Rosja, Ukraina, Litwa i inne kraje

nadbałtyckie oraz kraje Bliskiego i Dalekiego Wschodu). Nastawiamy się na kontakty z Obwodem Grodzieńskim, Brzeskim. Jeśli chodzi o współpracę Izby Przemysłowo-Handlowej rejonu grodzieńskiego z białostockim, to cały czas się ona rozwija. Rośnie powierzchnia terenów inwestycyjnych. Problemem zaś jest mała liczba inwestycji zagranicznych w naszym regionie. Z roku na rok rośnie poziom eksportu. Obserwowany jest rozwój kapitału społecznego, który jest utożsamiany z dużym zaangażowaniem w działania na rzecz innych, np. wolontariat, członkostwo w organizacjach pozarządowych skierowanych „na zewnątrz” (liczba działających fundacji, stowarzyszeń w regionie rośnie). Wzrasta także poziom udziału mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych.

Następnie Marszałek przeszedł do omówienia założenia strategii „podlaskie dostępne”. W regionie dąży się do skrócenia czasu podróży do sąsiednich województw oraz zwiększenia dostępności Białegostoku ze wszystkich ośrodków powiatowych. Poprawia to dostęp społeczeństwa regionu do usług publicznych oraz możliwości konkurencyjności województwa o mieszkańców, o turystów, o inwestorów. Dostępność jest rozumiana szeroko, a dotyczy między innymi: transportu, telekomunikacji, internetu, usług otoczenia biznesu. Marszałek mówił o dynamicznym rozwoju sieci szerokopasmowej w regionie (58,8% gospodarstw domowych i 95% przedsiębiorstw (1 miejsce w kraju), posiada dostęp do internetu szerokopasmowego. Marszałek powiedział, że dla województwa podlaskiego istotnym jest przebieg trasy Via Carpatia. Dąży się do tego, aby S19 przebiegała najkrótszą trasą z Białegostoku do Suwałk, dyskusja nad tym przebiegiem nadal trwa. Wspomniał o inwestycjach drogowych regionu, na które z programu RPOWP przeznaczono ok 600 mln zł. Inwestycje te mają uzupełniać sieć dróg krajowych. Główne inwestycje to budowa/przebudowa trasy: DW673: Dąbrowa Białostocka – Sokółka, DW677: Łomża – Śniadowo, DW645: Nowogród – Łomża, DW679: Łomża – Mężenin, DW652: Granica woj. – Suwałki, DW678: Kleosin – Markowszczyzna, DW682: Łapy – Markowszczyzna, DK8 z DW676 – Węzeł „Porosły”. Marszałek wspominał także o połączeniach kolejowych. Do 2020 r. ma być umożliwiony przejazd pociągów na trasie Białystok- Warszawa, który będzie trwał poniżej 2 godzin.

Podlaskie „przedsiębiorcze”- region aktywnie uczestniczy w życiu społeczno-gospodarczym i wykorzystuje swoje konkurencyjne atuty na rzecz rozwinięcia inteligentnych specjalizacji (wykorzystanie doskonałych uwarunkowań dla produkcji rolniczej – mleka i jego przetworów) oraz wysokiej jakości żywności; rozwój produkcji i usług zorientowanych na naszych wschodnich sąsiadów. Dwie spółdzielnie mleczarskie działające na terenie województwa podlaskiego: Mlekovita i Mlekoopol inwestują w produkcję mleka w proszku o najwyższej jakości.

Marszałek mówił także o rozwoju przemysłu maszynowego. W ramach RPOWP zostanie podpisana umowa z Uniwersytetem Medycznym w ramach kontraktu terytorialnego na kwotę ok 130 mln zł na realizację programu związanego z medycyną, być może w ramach tego powstanie największe laboratorium w Europie środkowej do badania genomu ludzkiego. Projekt będzie realizowany w ramach partnerstwa z firmami prywatnymi, będzie to bardzo ważne w badaniach i w leczeniu nowotworów. Wskaźnikami rozwoju gospodarczego jest m.in. stopień zatrudnienia, - jest mniejsze bezrobocie i powstaje więcej firm. Wspierana jest innowacyjność, rozwój kapitału ludzkiego i kapitału społecznego w regionie.

PKB w woj. Podlaskim cały czas rośnie, ale nadal pozostaje poniżej średniej krajowej.

Marszałek wspomniał także o Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego. Mamy ok 5 mld zł, z czego najwięcej środków przeznaczonych jest na wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu, poprawę dostępności transportowej oraz gospodarkę niskoemisyjną. W ramach RPO WP 2014 – 2020 planujemy działania: Rozwój przedsiębiorczości i aktywności zawodowej – 175,9 mln złotych; Rozwój kompetencji i kwalifikacji – 113,1 mln złotych. Na w/w działania łącznie planujemy uruchomienie 289 milionów złotych. Marszałek wspomniał także o Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wspólna Polityka Rolna jest podstawowym elementem wsparcia rolnictwa w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego. Przedstawił także osiągnięcia przedsiębiorców z naszego regionu. Wspomniał o Kłastrze Obróbki Metali, Kłastrze Budowlanym oraz o „Krzemowej dolinie” w Białymstoku. Prezentacja Pana Marszałka jest załącznikiem Nr 1 do protokołu.

Następnie prezentację przedstawił Pan Wojciech Winogrodzki. Mówił o eksporcie województwa podlaskiego w kontekście gospodarczym. Prezentacja jest Załącznikiem nr 2 do protokołu. Pan Winogrodzki poinformował, iż prezentację opracował na podstawie danych statystycznych Krajowej Administracji Skarbowej oraz GUS. Analiza obejmuje okres lat 2004 – 2016. Tu podziękował Pani Danucie Kaszyńskiej za pomoc w uzyskaniu danych za 2015 i 2016 rok.

Województwo podlaskie do 2008 r. osiągało dość regularny wzrost eksportu, był on utrzymywany na poziomie ok 5%. Następnie nastąpił kryzys finansowy na rynkach światowych co spowodowało także spadek eksportu w województwie podlaskim o 20 %. Następnie eksport od 2009 rósł ok. 29% rok do roku. Sytuacja ta miała miejsce, aż do 2013 r., kiedy to nastąpiła stagnacja. Wpływ na to wywarł kryzys rosyjski oraz zahamowanie na rynkach europejskich. Od tego momentu eksport utrzymuje się na stałym poziomie. Pan Winogrodzki zadał pytanie retoryczne o to: jaki scenariusz czeka województwo podlaskie w najbliższym czasie oraz w następnych latach? Przedstawił jak rozwijała się sprzedaż produktów podlaskich przedsiębiorstw do kraju i na eksport. Dane pochodziły z 2015 r. W okresie od 2010 do 2015r. sprzedaż ogółem wzrosła

o niecałe 10 %, sprzedaż krajowa wzrosła o 2,5% , natomiast sprzedaż za granicę „poszybowała” w górę o 161 %. W roku 2015 eksport wyniósł ok 16,5 % przychodów przedsiębiorstw województwa podlaskiego. Wniosek z tego płynie taki, iż rozwój województwa podlaskiego w latach 2010 -2015 wygenerowany został przez eksporterów. Zjawisko to staje się przyczyną niepokoju społecznego. Przedsiębiorstwa podzieliły się bowiem na dwie kasty: dynamicznie rozwijający się eksporterzy oraz pozostające w stagnacji firmy sprzedające na rynek krajowy. Wniosek jest taki- skoro wzrost na rynek krajowy w pięcioleciu wzrósł tylko o 5 % rocznie, to znaczy, że podlaskie przedsiębiorstwa utraciły konkurencyjność na rynku krajowym i to jest bardzo niepokojące zjawisko. Z tych danych wynika że nasz rozwój gospodarczy jest całkowicie uwarunkowany eksportem.

Struktura eksportu wygląda następująco: 41 % naszego eksportu to produkcja zwierzęca, artykuły spożywcze i napoje czyli przetwórstwo rolno spożywcze i produkcja roślinna, drewno i wyroby przemysłowo drewniane to 9,3% a 50 % to produkcja przemysłowa , czyli w eksporcie jesteśmy województwem przemysłowo- rolniczym a nie rolniczo- przemysłowym. Następnie Pan W. Winogrodzki przedstawił prezentację dotyczącą dynamiki i wartości naszego eksportu. Wnioski jaki wynikają z analizy eksportu są takie, że musimy patrzeć na naszą gospodarkę niestandardowo. Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego była tworzona w 2013 roku i konieczna jest jej aktualizacja. My eksportujemy ponad ¾ do Unii Europejskiej. Relacje handlowe województwa podlaskiego z Unią Europejską są podstawą rozwoju naszego regionu. Naszym największym partnerem handlowym są Niemcy. Kto zakłóca nasze relacje z Unią Europejską i relacje z Niemcami działa na szkodę podstawowych interesów ekonomicznych podlaskich mieszkańców. Litwa, Holandia, Wielka Brytania, Republika Czeska, Szwecja i Norwegia to nasi partnerzy gospodarczy. To są kraje w których powinniśmy lokować nasze wsparcie, nasz marketing, naszą uwagę. Nasz eksport do Rosji i Białorusi systematycznie spada.

Jeśli chodzi o kierunki eksportowe to Pan W. Winogrodzki podsumował, że kierunki północ-południe są dla nas kluczowe.

Pan Wojciech Winogrodzki przedstawił wnioski i zaproponował żeby sformułować Stanowisko WRDS zawierające te wnioski i przyjąć je korespondencyjnie. Oto one:

- 1) Wzrost eksportu jest motorem oraz głównym (i praktycznie jedynym) źródłem wzrostu gospodarczego województwa podlaskiego!

Wniosek pochodny: województwo podlaskie utraciło konkurencyjność na rynku krajowym.

- 2) Dominującym, stabilnym i perspektywicznym rynkiem sprzedaży eksportowej dla podlaskich przedsiębiorstw jest Unia Europejska. Utrzymanie dobrych relacji gospodarczych z krajami

UE, w tym szczególnie Niemcami, ma kluczowe, strategiczne znaczenie dla rozwoju gospodarczego województwa podlaskiego. Zakłócanie tych relacji zagraża podstawowym interesom mieszkańców województwa.

3) Dominującym kierunkiem eksportu województwa podlaskiego w Europie jest kierunek zachodni (ok. 60% wartości), lecz istotne znaczenie ma również eksport na osi północ – południe (ok. 30% wartości). Kierunek wschodni (Rosja, Białoruś) stanowi tylko poniżej 10% podlaskiego eksportu do krajów europejskich.

3a) Rozwój infrastruktury transportowej na osi północ – południe (Via Carpatia, Via Baltica) jest kluczowy dla dalszego rozwoju gospodarczego województwa podlaskiego.

3b) Aktualnie obowiązująca „Strategia rozwoju województwa podlaskiego na lata 2014-2020” wymaga rewizji w zakresie orientacji na współpracę z sąsiadami wschodnimi (tzw. „Brama na Wschód”).

3b1) W zamian należy rozważyć koncentrację na rynkach rzeczywiście perspektywicznych, t.j. wykazujących największą dynamikę oraz znaczący wolumen eksportu, do których należą szczególnie:

- Niemcy, Holandia, Wielka Brytania, Litwa i Łotwa, Szwecja (wysoki wolumen przy dobrej dynamice)
- Republika Czeska, Norwegia (wysoki wolumen oraz ponadprzeciętna dynamika)
- Chiny, kraje afrykańskie, kraje arabskie

4) Zachodzi obawa, że Brexit może mieć negatywny wpływ na eksport woj. podlaskiego.

(4a) Rząd w trakcie negocjacji Brexit-owych powinien koncentrować się na ochronie swobodnej wymiany towarów i usług, a nie tylko i nie przede wszystkim na obronie praw Polaków pracujących w Wlk. Brytanii.

Na tym dr W. Winogrodzki zakończył prezentację dziękując wszystkim za uwagę.

Następnie głos zabrał dr Waldemar Pędziński, podziękował dr Wojciechowi Winogrodzkiemu i stwierdził, że Rada Dialogu ma tę wielką przewagę że nie wszyscy muszą się zgadzać ze zdaniem osoby przemawiającej, że w sposób cywilizowany przedstawiane są różne propozycje, różne punkty widzenia są negocjowane a potem próbuje się wypracować stronami na posiedzeniu Prezydium różne stanowiska. Pan W. Pędziński przypomniał, że w ubiegłym roku poświęcono wiele czasu sytuacji finansowej i ekonomicznej szpitali województwa podlaskiego oraz sytuacji ekonomicznej i płacowej pracowników ochrony zdrowia. Tego konsekwencją było uchwalenie dwóch Stanowisk które zostały skierowane na ręce Rady Dialogu Społecznego, jak i odpowiedzialnych podmiotów. Obecnie oczekujemy na odpowiedzi na nie.

Tu dr W. Pędziński poprosił Panią dr Cecylię Sadowską Snarską o przedstawienie prezentacji na temat Podlaskiego Rynku Pracy w aspekcie demograficznym. Prezentacja Pani Cecylii Sadowskiej Snarskiej jest Załącznikiem Nr 3 do protokołu.

Pani dr Sadowska- Snarska stwierdziła że problematyka demograficzna, problematyka rynku pracy jest bardzo popularna. Ostatnio Pan Wojewoda również organizował konferencję poświęconą tej problematyce. Od kilkunastu lat liczba ludności systematycznie obniża się, szczególnie na terenach wiejskich. Dynamika spadku jest przestrzennie zróżnicowana. Najlepsza jest sytuacja w podregionie białostockim a najgorsza w podregionie łomżyńskim. Spadek liczby ludności notowany jest od 20 lat.

Najnowsza prognoza pokazuje że w 2050 roku będzie nas w regionie o 200 tys mniej, czyli pokazując obrazowo zniknie 2/3 ludności Białegostoku. Następuje wyraźny spadek dzieci i młodzieży, a rośnie populacja ludności w wieku starszym 80+, 90+ a nawet 100+. Od 2012 roku mamy systematyczne zmniejszanie się zasobów pracy a zwiększanie ludności w wieku poprodukcyjnym. W regionie musi być świadomość o poważnym ograniczeniu zasobów pracy. Poza tym, że będą się kurczyć zasoby pracy, będziemy mieli problem ze starzejącymi się zasobami pracy, z mniejszą mobilnością ekonomiczną, zawodową, czyli z mniejszą adaptacyjnością na zmiany. Mamy ujemne saldo przyrostu naturalnego. Dzietność jest o połowę za mała, jest większa ilość zgonów niż urodzeń. Jesteśmy też regionem „wypychającym” ludzi. Jest ujemne saldo migracji, ujemne saldo migracji definitywnych na pobyt stały. Mamy do czynienia ze spadkiem i starzeniem się siły roboczej. Niepokojąca jest skala bezrobocia w Białymstoku. Miejsca pracy przybywają ale w zbyt małym stopniu. Z badań, które Pani dr Cecylia Sadowska Snarska przeprowadziła wynika, że pracodawcy podlascy potrzebują pracowników z wykształceniem zawodowym i technicznym. Mamy nadmiar absolwentów nadwyżkowych. Stąd wynika rozdźwięk między podażą a popytem na rynku pracy. W regionie mamy też potężną skalę osób biernych zawodowo. Tu są bardzo duże rezerwy. Powinniśmy dążyć do tego, żeby ci co pracują pracowali jak najdłużej. W wieku produkcyjnym co druga kobieta pracuje, szczególnie dużo nie pracuje w wieku 24-34 lata. Te kobiety mają problemy z łączeniem pracy zawodowej z życiem rodzinnym. Pani Cecylia Sadowska- Snarska zwróciła uwagę że są zagrożenia w rynku pracy, ale są też szanse związane z wykorzystaniem potencjału wewnętrznego związanego z dużą ilością osób biernych zawodowo. W 2015r. dr Cecylia Sadowska robiła badania wśród pracodawców i okazało się że wśród pracodawców jest niska świadomość związana z sytuacją demograficzną i dlatego trzeba uświadamiać, zachęcać do dłuższego okresu zatrudniania, starać się uatrakcyjnić miejsca pracy, tworzyć warunki dla równowagi praca- życie. Mamy teraz do czynienia z pokoleniem Y- pokoleniem ceniącym równowagę praca- życie. Ważna też jest współpraca szkół z przedsiębiorcami. Trzeba wykorzystać środki publiczne do kształcenia pracowników. Promowanie integracji społecznej, a więc zatrudnianie z tych grup, które teraz są nie wykorzystane daje też pewne możliwości. Tu Pani dr podziękowała za uwagę.

Dr Pędziński podziękował dr Snarskiej i przechodząc do następnego punktu, zapraszając do zabrania głosu przedstawicielkę Ministerstwa Rozwoju, przedstawicielkę Departamentu przygotowującego Strategię na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju zacytował motto -myśl globalnie a działaj lokalnie.

Następnie głos zabrała Pani Małgorzata Lublińska z Departamentu Strategii Rozwoju z Ministerstwa Rozwoju na temat „Miejsca województwa podlaskiego w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”. Prezentacja Pani Małgorzaty Lublińskiej jest Załącznikiem Nr 4 do protokołu.

Na początku wystąpienia Pani M. Lublińska przeprosiła za nieobecność Pana Ministra Mateusza Morawieckiego ze względu na obowiązki służbowe. Pani Lublińska reprezentuje Departament który koordynował w Ministerstwie Rozwoju przygotowanie Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cieszy się że może spotkać z członkami Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, bo do tej pory miała okazję poczytać w Strategii jak ważna jest Rada w procesie monitorowania realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, zwłaszcza projektów wymienionych w Strategii. Dzisiejsze spotkanie Pani Lublińska potraktowała jako wstęp do poznania tego dokumentu, bo jest on bardzo obszerny. Strategia jest aktualizacją Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju czyli znanej Strategii Rozwoju z perspektywą 20- 20. Tu pierwsza implikacja dla województwa nie tylko podlaskiego, ale wszystkich województw, że zgodnie z ustawą o zasadach

prowadzenia polityki rozwoju, strategię wojewódzkie powinny być spójne ze Strategią Średniookresową czyli z tą nową przyjętą w lutym przez Radę Ministrów Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. To oznacza że w przyszłości należy zaktualizować strategię województwa żeby była spójna z celami Strategii Średniookresowej. Strategia ta stanowi rozwinięcie Planu Morawieckiego, kreśli wizję co chcemy osiągnąć i jak do tego dążyć. Tu Pani M. Lublińska omówiła cele główne i szczegółowe Strategii.

Strategia przekłada się na projekty strategiczne i projekty flagowe, przygotowywane przez różne resorty. W Ministerstwach pracuje się nad projektami, są one na różnych etapach, niektóre w fazach koncepcyjnych inne wdrożeniowych. Podkreślenia wymaga fakt, że jest silne nastawienie ze strony administracji rządowej, aby koncepcje tych projektów, ich założenia opierać na doświadczeniach już istniejących. Konieczny jest element rozpoznania, co w polityce regionalnej działa dobrze i co należy wzmacniać a co działa źle i co należy odciąć. Zapraszają do współpracy różnych interesariuszy, ale przede wszystkim władze samorządowe, współpracują z urzędami marszałkowskimi przy projektach, tak aby zrealizować jeden z postulatów Strategii jakim jest odejście od administrowania na rzecz współzarządzania i współodpowiedzialności.

Jeśli chodzi o miejsce województwa podlaskiego w Strategii najlepiej to widać w polityce regionalnej, przy celu szczegółowym drugim Strategii, zrównoważony rozwój terytorialny i spójność społeczna. Od samorządów zależy co będzie zaadoptowane do strategii wojewódzkich. Tu Pani M. Lublińska wymieniła projekty które będą mogły być wdrażane w województwie: Narodowy Program Mieszkaniowy, Polityka społeczna wobec osób starszych, Projekt Niesamodzielni, Skuteczna Pomoc Społeczna, Ekonomia Solidarności Społecznej czy Ekonomia Społeczna. Organizacje pozarządowe w województwie podlaskim są zainteresowane ekonomią społeczną. Ekonomia społeczna łączy dwa aspekty- wzrost przedsiębiorczości i zatrudnianie osób które nie mogą znaleźć miejsca na otwartym rynku pracy. Jest to efektywny sposób wykorzystania zasobów ludzkich, rozwoju lokalnego.

Strategia zauważa że terytoria różną się. Trzeba umieć zidentyfikować potencjały danych obszarów i umieć wzmacniać je w sposób skuteczny, widzieć obszary nie w granicach administracyjnych ale w granicach funkcjonalnych. Nie sprawdzają się dotychczasowe polityki zuniformizowane, takie same dla wszystkich obszarów. Należy dobierać instrumenty, narzędzia, organizować interesariuszy wokół celów strategicznych odpowiednich dla poszczególnych obszarów.

Polityka regionalna ma trzy cele: zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący potencjały poszczególnych terytoriów, wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych, podniesienie skuteczności polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Województwo podlaskie jest jednym z 5 województw które są wspierane w ramach programu Polska Wschodnia od 2007 roku. Polska wschodnia jest wyodrębniona jako obszar, który należy wspierać. Strategia zauważa że jest konieczność lepszej koordynacji tego programu z innymi programami realizowanymi na tym obszarze i powinna być wzmocniona. Po roku 2020 nie będzie programów wyrównujących szanse dedykowanych całemu województwom. Regiony są zróżnicowane wewnętrznie. W ramach województwa podlaskiego mamy obszary lepiej rozwijające się i obszary które mimo dostępnych środków nie rozwijają się. Po 2020 roku będzie program ponadregionalny skierowany do najsłabszych gospodarczo obszarów rozumianych jako subregiony, jako skupiska gmin które nie radzą sobie. Takie subregiony są nie tylko w województwie podlaskim.

Analiza miast przeprowadzona przez Instytut Geografii i Przestrzennego zagospodarowania PAN pokazuje że w województwie podlaskim jest 7 miast które tracą funkcje społeczno- gospodarcze, które z różnych powodów mają złe wyniki gospodarcze. Są to: Hajnówka, Bielsk Podlaski, Zambrów, Augustów, Łomża, Grajewo, Sokółka. Tym miastom należy pomóc i przygotowany jest projekt strategiczny, pakiet działań dla średnich miast tracących funkcje społeczno- gospodarcze, który będzie realizowany do 2020 roku, który ma za zadanie pomóc w rozwoju inwestycji w tych miastach, poprawić zarządzanie, komunikację miejską ale i komunikację z obszarami otaczającymi, z obszarami funkcjonalnymi.

Przygotowywany jest również program dla obszarów trwale zmarginalizowanych. Takie obszary są również w województwie podlaskim.

Projekty na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw które są horyzontalne dla całej Polski będą również realizowane w województwie podlaskim. Warto się zastanowić jak je tu wykorzystać. Są to następujące projekty: Efektywny system doradztwa rolniczego, Profesjonalne instytucje otoczenia biznesu, Linia pożyczkowa i fundusz rozwoju rolnictwa, Budowa Domu Polskich Turystycznych Marek Terytorialnych. Tu Pani M.L zakończyła prezentację.

Pan Przewodniczący Waldemar Pędziński podziękował Pani Dyrektor i zaproponował dyskusję.

Ad 6.

Jako pierwszy głos zabrał Przewodniczący NSZZ Solidarność Pan Józef Mozolewski. Na początku wystąpienia odniósł się do wystąpienia Pani Przewodniczącej Henryki Bochniarz. Rada Dialogu Społecznego w nowej formule zrównała wszystkich. Procedura zmienności przewodniczenia w Radzie dała to, że wszyscy są równi. W poprzednim okresie funkcjonowania dialogu społecznego nikt z władz centralnych, poza Panem Waldemarem Pawlakiem w spotkaniach Komisji Dialogu nie uczestniczył, nikt z władz centralnych takim jak nasz region się nie interesował. Teraz było już kilka osób z władz centralnych na posiedzeniach Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Białymstoku. Trzeba dyskutować, trzeba wymieniać uwagi, zmieniać ustawę ale nie należy sprowadzać spotkań Wojewódzkich Rad do Akademii. W poprzedniej kadencji Pan Józef Mozolewski miał przyjemność, zaszczyt być pierwszym Przewodniczącym WRDS i zgłaszał również dzisiejszy temat posiedzenia. Trochę inaczej to widział, bo jest bardzo zainteresowany wspieraniem Strategii Województwa Podlaskiego, uważa że skoro Strategia jest przyjęta przez decydentów do realizacji to trzeba ją realizować. Słyszał od przedsiębiorców że wschód jest naszym kierunkiem, tu jest nasz potencjał, a dzisiaj z przerażeniem słyszy od jednego z twórców Strategii że to nie ten kierunek. Liczył że na spotkaniu będzie więcej przedsiębiorców i że powiedzą jaki jest problem, co należy zrobić, aby ruszyć do przodu. Tu przekazał i zadedykował Panu Wojciechowi Winogrodzkiemu prezentację Potencjału Gospodarczego Województwa Podlaskiego przedstawioną przez Podlaską Fundację Rozwoju Regionalnego, pokazaną ostatnio w telewizji regionalnej i wyniki rozwoju gospodarczego w latach 2004- 2014, w której widać jak byliśmy wspierani przez czynniki rządowe w kontekście rozwoju województwa podlaskiego.

Następnie głos zabrał Pan Eugeniusz Muszyc, mówiąc że na spotkaniu zabrakło mu eksporterów którzy powiedzieli by co im przeszkadza, co należy zmienić, zabrakło też tuzów od działalności gospodarczych którzy zabrali by głos. Pan Eugeniusz Muszyc poprosił, żeby w przyszłości uwzględnić przerwę w obradach.

Następnie głos zabrał Pan Jacek Hordejuk ze Związku Rzemiosła Polskiego. Poruszył kwestię szkolnictwa zawodowego, ciesząc się że wraca ten temat echem, bo zgłaszany był wielokrotnie na posiedzeniach Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego, Zmiany w szkolnictwie zawodowym są potrzebne i widać to nawet w prezentacji Pani dr Cecylii Sadowskiej Snarskiej. Następnie Pan Jacek Hordejuk poruszył temat prezentacji Pana dr Wojciecha Winogrodzkiego. Powiedział że nie można mówić, że jeżeli fakty nam nie pasują, to tym gorzej dla faktów. Prezentacja była kijem w mrowisko i trzeba się temu przyjrzeć. Uważa że Strategia nie jest dana raz na całe lata, życie ją weryfikuje. Były podane przyczyny zapaści wschodniej. Nie mamy wpływu na politykę eksportową z Rosją. Dobrze żeby się wypowiedzieli eksporterzy, bo wtedy mieli byśmy szerszy kontekst. Uważa że materiał Pana Winogrodzkiego był bardzo pożyteczny i otwiera nam oczy na inne spojrzenie na rozwój naszego województwa.

Następnie głos z sali zabrała Pani Małgorzata Zdrodowska reprezentująca na Podlasiu przedsiębiorców transportowych, wiceprzewodnicząca Komisji Rewizyjnej Zrzeszenia Międzynarodowych Przewoźników Drogowych. Pani Zdrodowska odniosła się do wyników eksportu. Jeśli chodzi o współpracę z Rosją to zmalała ona od momentu nałożenia na Polskę sankcji. Jeśli chodzi o zwiększony eksport do Niemiec, to trzeba pamiętać że powstało wiele przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym, to one produkują różne elementy i materiały w Polsce i eksportują w tamtym kierunku. Głównym tematem na którym Pani Małgorzata Zdrodowska chciała się skupić to branża transportowa która ciągle się rozwija, obecnie daje do budżetu 10 %. Jako branża mają duży problem z kadrami, nie mają kierowców, a w szkołach nie ma klas kierowca – mechanik. Ten zawód został ostatnio wpisany na listę MEN ale trzeba go reaktywować w regionie. W tym temacie Pani Zdrodowska prosi o pomoc, bo sami nie mogą się z tym uporać. Pani Zdrodowska prowadziła rozmowy z Technikum Mechanicznym, szkołą z wieloletnim doświadczeniem, z bardzo dobrą infrastrukturą. Dyrekcja szkoły jest bardzo zainteresowana otwarciem takiej klasy, ale ta szkoła nie może dostać pozwolenia na otwarcie takiej klasy. Są blokady, szkoły nie mają zgody na otwieranie takich klas. Obecnie na rynku w Polsce brakuje ok. 70 tys. kierowców. W Polsce powstają 52 klasy o profilu kierowca- mechanik ale w podlaskim nie ma ani jednej takiej klasy. Teraz w transporcie zatrudniają ok 50 tys. kierowców z różnych krajów, takich jak Białoruś, Ukraina, Armenia i Pani Zdrodowska zadała pytanie dlaczego mają wspierać budżet innych państw.

Następnie głos zabrała Pani Małgorzata Kulesza reprezentująca Mlekovitę. Problemy demograficzne już się pojawiają, ale w Wysokim Mazowieckim jest współpraca między przedsiębiorcami a szkołami i Mlekovitą, powstają klasy takie jak przetwórstwo mleczarskie, technologia żywności i na razie nie ma większych problemów z kadrami.

Następnie głos zabrał Pan Wojciech Winogrodzki, przyznając że brał udział w opracowaniu Strategii Rozwoju Województw Podlaskiego. Był osobą która od początku uważała że należy opierać się na faktach a nie na szczerych chęciach. Przypomniał posiedzenie WKDS z czerwca 2014 roku, kiedy ostrzegął że eksport do Rosji jest niestabilny i podlega wahaniom koniunkturalnym i wtedy przedstawił ekspertyzę przygotowaną na zamówienie Konfederacji Lewiatan pt. „Wymiana Województw Polski Wschodniej z krajami byłego Związku Radzieckiego i ryzyka z ty związane”. Wszystko co napisano w ekspertyzie jako zagrożenia dla naszego województwa się zrealizowało.

Odnosząc się do wypowiedzi Pani Zdrodowskiej na temat kapitału zagranicznego eksportującego do Niemiec, to Pan Winogrodzki powiedział że praktycznie nie mamy kapitału zagranicznego w

województwie podlaskim poza małymi wyjątkami i dlatego eksport z naszego województwa jest eksportem polskich przedsiębiorstw z polskim kapitałem.

Zaprosił również Panią Zdrodowską do współpracy z Konfederacją Lewiatan w kontekście powołania kierunków kształcenia w szkołach.

Następnie głos zabrał Pan Waldemar Pędziński mówiąc że przedsiębiorcy, którym się powiodło słuchają, analizują, mają intuicję, podejmują decyzje ale nie zawsze się wypowiadają i dlatego może mają sukcesy.

Strategia, która została przedstawiona zarówno na poziomie naszego regionu jak i na poziomie kraju, to jest to bardzo szeroka płaszczyzna, jest tam miejsce dla każdego, ale czy potrafimy się w tej strategii znaleźć w wielu uwarunkowaniach? Jeśli chodzi o demografię to jest to sytuacja dramatyczna. Tu Pan Przewodniczący podziękował wszystkim prelegentom i gościom za udział w posiedzeniu. Następnie w obecności Pana Marszałka Pan Waldemar Pędziński podziękował Pani Danucie Kaszyńskiej i innym nie wymienionym osobom za logistyczne przygotowanie posiedzenia.

Ad. 7

Pan Waldemar Pędziński zamknął posiedzenie plenarne Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Białymstoku.

Protokołowała:

Danuta Kaszyńska

Przewodniczył:

Waldemar Pędziński

Przewodniczący

Wojewódzkiej Rady Dialogu
Społecznego w Białymstoku